

Xiprer de l'antiga Fàbrica Calisay

Arenys de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Riera del Pare Fita, núm. 67

Coordenades:

Latitud: 41.582853961295
Longitud: 2.5478072091937
UTM Est (X): 462307
UTM Nord (Y): 4603561

Classificació

Número de fitxa: 08006 - 432
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia: Espècimen botànic
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament d'Arenys de Mar (Riera del Bisbe Pol, núm. 8, 08350 Arenys de Mar)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dj., 18/05/2023 - 08:20

Descripció

El Xiprer (*Cupressus sempervirens*) de l'antiga Fàbrica Calisay està situat a mà dreta, entrant per la portalada principal des de la riera. La seva alçada és considerable, depassa els 15 metres, tot i que si té espai

per créixer pot arribar als trenta-cinc metres d'alçada. De la família de les *Cupressàcies*, és originària de l'orient del Mediterrani i és una de les espècies arbòries de fulla perenne més longeves del planeta.

La capçada és compacta i allargada. El tronc és dret, i l'escorça estriada de color bru grisenc. Les fulles de color verd fosc són diminutes, persistents i reduïdes a petites esquames que oscil·len entre 0,5 a 1 mm de llarg. El fruit s'assembla a una pinya esfèrica i alhora irregular d'entre 25 a 40 mm de diàmetre. Està fornada per de 8 a 14 esquames poligonals, que se separen a la maduresa. Primer són de color verd, tancades que a mida que envelleixen es lignifiquen i s'obren. La floració és monoica, amb flors masculines i femenines en el mateix arbre. L'emissió de pol·len es produeix entre els mesos de febrer i març, tot i que actualment pot començar un xic abans.

Història

El Xiprer és originari de l'illa de Xipre. El seu nom científic *Cupressus sempervirens* fa referència en primer lloc, a l'indret on procedeix originàriament l'espècie i en segon lloc, fa referència a la seva longevitat, ja que pot arribar a ser mil·lenari. Per aquest motiu es troba plantat en els cementiris com a símbol funerari del descans etern i el camí cap el cel. En tot cas, en la mitologia grega, Ciparís, matà per error un cérvol i la seva tristor el portà a demanar al déu Apol·lo que li permetés plorar-ho per l'eternitat. Així que Apol·lo el convertí en un xiprer, convertint-se així en una figura de dol cap als éssers estimats.

El filòsof grec Teofrast, escriu que el xiprer estava consagrat a Hades, déu de la mort, perquè aquest arbre no tornava a rebrotar un cop tallat. Horaci deia que els antics enterraven els morts amb una branca de xiprer i que envoltaven el seu cos amb les fulles. Mentre que Plini el Vell deia que una branca de xiprer penjada a la porta d'una casa era un signe fúnebre.

Pels romans, l'arbre era un símbol d'hospitalitat. Quan un viatger veia un arbre plantat a l'entrada d'una casa, sabia que hi podria beure aigua. Si en veia dos, indicaven que a més, podria menjar-hi. I si en veia tres, podria tenir un llit per a dormir.

La bibliografia sobre la relació dels xiprers amb les masies és força extensa, en podeu trobar un resum a Roma (2000). Segons Víctor Balaguer (1893) l'origen de xiprers en masies prové de la necessitat dels ordres religiosos d'establir aliances amb les famílies més importants de l'època per fer-les o nomenar-les "germanes dels convents". El xiprer ben visible a l'entrada era el senyal d'aquesta aliança, com a compromís d'obrir les seves portes a canonges frares i pelegrins. Cels Gomis (1912) ratifica aquesta idea per la zona de la Garrotxa quan documenta que el xiprer indicaria als frares mendicants que allí se'ls donaria acolliment de franc. Martí Boada (1992) observa per la zona del Vallès, Bages i Garrotxa que l'existència d'un xiprer davant al casa era indicatiu que els viatgers tenen dret a un petit àpat; si n'hi havia dos, tenien dret a un àpat complet i si n'hi havia tres, podien fer-hi nit.

Bibliografia

BALAGUER i CIRERA, Víctor (1893). Al pie de la encina. Historias, tradiciones y recuerdos. El progreso social. Madrid.

BOADA, Martí (1992). Recull de llegendes de la regió del Montseny. Carles Vallès editor. Figueres.

GOMIS, Cels (1912). Folklore català. Arxius d'Estudis del centre Excursionista de Terrassa, núm. 13, pàgs. 191 a 195.

MASCLANS, FRANCESC (1999) - *Guia per a conèixer els arbres*, actualitzada per Oriol de Bolós - Flor del Vent Edicions.

PARÉS, Eduard (2006). *Arbres Monumentals de Catalunya*. 18 anys des de la primera protecció. Ponència de la 2ª trobada d'Arbres Monumentals i Singulars. Alcalà d'Henares, 19-21 de 2005.

PASCUAL, Ramon (1994). *Guia dels arbres dels Països Catalans*. 3a edició. Barcelona. Pòrtic Natura.

ROMA i CASANOVAS, Francesc (2000). *La simbologia del xiprer a Catalunya*. Sant Martí de Centelles, a <http://www.francescroma.net>

Enllaços d'interès:

[Herbari Virtual del Mediterrani Occidental. Àrea de Botànica, Departament de Bi...](#)

